ניצחון מובהק בעזה ישפיע גם על החזית בצפון

written by מאיר בן שבת | 21.06.2024

בתוך סבך הדילמות שבהן נתון דרג מקבלי ההחלטות בישראל, המלחמה עד להכרעתו המוחלטת של חמאס חייבת להיות עוגן במדיניותו ובמהלכיו. לאחר ה-7 באוקטובר אין לו מרחב תמרון ביחס לכך; כל תוצאה אחרת במלחמה הזו, תביא להשלכות מרחיקות-לכת על מעמדה של ישראל ועל המוטיבציה של אויבינו לתקוף אותנו ולהילחם בנו. לעומת זאת, התמודדות נחושה עד להשגת כל יעדינו בעזה, תערער גם אצל נסראללה את ביטחונו ביעילותה של אסטרטגיית ההתשה מול ישראל ותספק לו ולמנהיגי-לבנון המחשה לא מזמינה, באשר לתוצאות האפשריות של מלחמה עם ישראל.

המחלוקת בתוך הצמרת המדינית-ביטחונית בסוגיות הקשורות לעזה, משקפת לא רק הבדלי גישות בנוגע לתכלית האסטרטגית (האמיתית, לא המוצהרת) של המלחמה, אלא גם פערים בהערכת תוחלת המאמצים וביחס לסנכרון של הלחימה בעזה בין שאר האיומים והאתגרים.

זליגתה של המחלוקת אל המרחב הציבורי מנוצלת על ידי אויבינו כחומר תעמולה לחיזוק הרוח וכושר העמידה של אנשיהם. הם מציגים זאת כביטויי תסכול וייאוש וכסימנים לשבירה ולהתפרקות של המערכת הישראלית.

ואולם, התבוננות על התנהלות צה"ל והחברה בישראל ועל התמונה הכוללת של ההישגים במלחמה זו, חרף מחיריה ולמרות האילוצים הרבים שבהם היא מתנהלת, מספקת מאזן מעורב שנוטה יותר לצד החיובי האופטימי מאשר לעמדה הנגדית.

אין הכוונה רק להישגים הצבאיים, אלא אפילו להשפעה העמוקה יותר של המלחמה על עמדות הציבור בעזה, כפי שניתן ללמוד מתוצאות הסקר הרבעוני העדכני שערך מכון PSR בראשות ח'ליל שקאקי. כך לדוגמה הצביע סקר זה על; ירידה בשיעורם של תושבי עזה שעדיין תומכים בהתקפה שביצע חמאס ב-7 אוקטובר, ירידה בשביעות הרצון מהחמאס בקרב ציבור זה ועל ירידה בשיעורם של תושבי עזה שמאמינים כי חמאס תנצח במלחמה. גם לאחר הירידה, הנתונים עדיין רחוקים מלבשר על מהפך (וביו"ש הם אפילו משקפים מגמת התחזקות לחמאס), ובכל זאת אין להתעלם מהם.

הבדלי הגישות בתוך המערכת הישראלית לא תמיד ניתנים לגישור, אך מה שכן ניתן לצמצום הוא פערי הציפיות, בין הדרג המדיני למערכת הביטחון ובין שני אלה לציבור.

הפער הראשון נוגע לשאלת **ההישג הנדרש מול חמאס.** היעד שהוגדר ע"י הדרג המדיני הוא להשמיד את היכולות הצבאיות והשלטוניות של חמאס ואולם עדיין נדרשת הגדרה למדדים

שלפיהם ניתן יהיה להעריך את השגתו של היעד . גורמי הביטחון הרבו להשתמש במונח "פירוק" כשכוונתם בכך היא לפירוק היכולת של החטיבות והגדודים בחמאס לפעול כמסגרות מאורגנות. ואמנם, כוחות צה"ל פירקו את מרבית המסגרות החטיבתיות והגדודיות של חמאס.

במלחמה נגד צבא סדור של מדינה, די במיטוט מערכת הלחימה ופירוקה לגורמיה ובהשמדה מסוימת של כוחותיו, כדי שלחימתו תיעשה חסרת תוחלת באופן שיוביל אותו להירתע ולהיכנע. כך קרה במלחמותינו נגד צבאות ערב בין השנים 1948-1973.

ואולם, במקרה שלפנינו , בלחימה נגד ישות היברידית צבא שיודע לעבור לפעול כחוליות גרילה וטרור (או נגד צבא ג'יהדיסטי אחר, כמו הנאצי והיפני), אין די בכך כדי להביא להכרעתו. פירוק המערכת נחוץ כדי להקל על כוחותינו להשיג את ההכרעה השנייה: חיסול האויב ו/או עקירתו מהשטח. זה יכול להסביר את החזרה הנדרשת למקומות שבהן צה"ל כבר פעל בעבר ולהכין את הציבור גם לזמן הממושך שנדרש כדי להשיג את היעד.

פער נוסף קיים ביחס **להשמדת יכולותיו השלטוניות של חמאס**. בעוד שלשיטה אחת הדרך להפקעת מוֹסְרוֹת השלטון מידי חמאס היא לאפשר כניסתו של גורם אחר (שאיננו צה"ל) אשר ייטול על עצמו את ניהול העניינים האזרחיים ברצועה, הדעה האחרת גורסת כי אין גורם זולת צה"ל שיוכל להצליח בכך בתנאים הנוכחיים ובכל מקרה יש למוטט כל מוקד כוח שלטוני של חמאס, גם אם באופן זמני לא יהיה לו תחליף. כך או אחרת, לא ידוע על תכנית סדורה ומאושרת להשגתו של יעד זה ובתוך כך גם לניתוק שליטתו של חמאס בסיוע ההומניטארי הנכנס לרצועה ומספק לארגון הטרור אורך נשימה ועמדות כוח.

פער נוסף קשור **לקצב ולעצימות שבהם מתנהלת הלחימה**. יש להניח כי אלה מושפעים מהאילוצים שבהם ישראל נתונה: המדיניים, המבצעיים והמשפטיים ואולם דרך זו מפחיתה את יעילות הפעולה, מצמצמת את מוקדי הלחץ על האויב, מאפשרת לכוחותיו לחמוק לאזורים שמחוץ למרחב הלחימה ולהתארגן בהם, מאריכה את המלחמה ומחזקת את תחושת הדשדוש. אסטרטגיה של צבירת הישגים טקטיים שמשקלם הכולל יוביל להכרעה, כרוכה במחירים יקרים שאותם ניתן לדרוש רק כשאין אלטרנטיבה אחרת.

טוב תעשה הצמרת המדינית והביטחונית אם תשוב ותלבן את הסוגיות הללו בתוך חדרי הדיונים. עם כל חסרונותיה המחלוקת יכולה להוות הזדמנות לחזק את ביטחוננו לא רק בצדקת המלחמה אלא גם בדרך שבה היא מבוצעת.

***

שלא כמו בתחומים אלה, דומה כי אין חולק על חשיבות חיסולה של הנהגת חמאס ועל התועלת הצפויה מכך ביחס לכל היעדים שישראל הגדירה. בעוד שלגבי המפקדים ברצועה ניתן להבין את הקושי לעשות זאת, הרי שהדבר אינו מובן ביחס למנהיגי הארגון בחו"ל שמכוכבים באמצעי התקשורת ומתנהגים כאילו הובטחה חסינותם מפני ידה של ישראל. על רשימה זו ניתן למנות את

חאלד משעל, איסמעיל הנייה, מוסא אבו מרזוק, באסם נעים, סאמי אבו זוהרי, עיזאת רישק, אוסאמה חמדאן , זאהר ג'בארין ודמויות נוספות שמוכרות היטב למערכת הביטחון.

התפקיד המרכזי שממלאת מפקדה זו, ומאמציה לגרור את ישראל למלחמה אזורית רב־זירתית, מחייבים את המערכת הישראלית לנקוט מאמץ נחוש ושיטתי נגדה עד לנטרול כל מרכיביה בייחוד לאחר הטבח המפלצתי ב־7 אוקטובר שעליו תפארתה, ולאחר הניסוח הבהיר שסיפק חאלד משעל לגבי מחויבותו המוחלטת של חמאס להשמיד את מדינת ישראל (מהים ועד הנהר, מראש הנקרה ועד אילת)

פגיעה בהם תבהיר לראשי הארגון כי יש מחיר לסרבנותם לעסקת שחרור ולזמן שחולף. פגיעה כזו תסייע לשבש את יכולת השליטה ואת התיאום בין זרועותיו השונות של הארגון ותכביד על מאמצי התאוששותו בעזה.

בלי מפקדה יעילה בחו"ל, חמאס עשוי לאבד את מעמדו כתנועה בעלת השפעה אזורית, גם אם ימשיך להתקיים כארגון מקומי נרדף. זהו אינטרס משותף לישראל ולשכנותיה ויעד שמשרת אפילו את הרצון האמריקני לעצב סדר אזורי חדש.

פורסם בישראל היום, בתאריך 21.6.2024.